

Din lipsă de bani însă, la Iași și dărîmatul merge greu.

A mers așa de greu, încît în timpul în care s'au dărîmat în Iași cîteva case, Dem. Dobrescu ar fi dărîmat și ar fi și construit; iar americanii, cu tehnica și mijloacele pe care dispun, ar fi putut construi din nou un oraș întreg.

De vor fi trecut cumva străini prin Iași, și-or fi spus poate în sinea lor: „Ieșenii nu știu nici să darne!“...

S'a dărîmat și au rămas, pretuîndeni unde s'a dărîmat, *ruini*.

Printre aceste ruini, se poate bănuî, în adevăr, *o aliniere*.

Dacă ne împăcăm însă cu această aliniere, atunci e semn că ieșenii și-au rafinat simțul de estetică urbanistică!...

Cred însă că tot mai bine este să nu se darne nici un colț de casă, pînă cînd nu sînt garanții că se poate construi numai decît ceva mai bun, mai frumos.

Pînă vor fi bani, de vor mai fi vreodată la noi la Iași, dacă se repară conducta de apă și se întreține curat orașul, așa cum este el: cu străzi nealiniate, cu case neestetice, înseamnă operă de gospodărie; înseamnă tot ce poate face un bun primar al Iașului, așa cum este bunul ieșan, Osv. Racoviță.

Gh. Chirițescu.

Pe marginea unei cărți¹⁾

După cum arată autorul în subtitlu, *Calea unei vieți* cuprinde mărturisiri, constatări, interpretări, aprecieri, învățături, povește și îndemnuri pentru un copil, privind multiplele contingente ale unei vieți. E o carte de educație, cum sînt multe în literatura anglo-saxonă. D-l doctor Panaite Zosin e un pozitivist; crezul său e consemnat în aceste zece porunci:

1. Totu-i relativ; iată singurul principiu absolut.
2. Individul repetă specia în îndoita ei evoluție organică și spirituală.
3. Iubirea ca principiu, ordinea ca bază și progresul ca scop.
4. Viețuire la lumină.
5. Viețuire pentru altul: familie, patrie, umanitate.
6. Bărbatul trebuie să întrețină pe femeie.
7. Femeia trebuie să inspire pe barbat.

1) **Panaite Zosin**, *Calea unei vieți*, Iași, 1935. Editura autorului.

8. Familia trebuie să se inspire dela patrie.
9. Patria trebuie să se inspire dela umanitate.
10. Umanitatea este călăuza noastră supremă; în servirea ei stă toată fericirea.

Facem rezerve asupra ultimului cuvînt. Viața materială, organizarea ei în vederea progresului, nu procură omului trecător fericire. Dealtminteri cuvîntul acesta înseamnă foarte multe lucruri: îndestulare după foame, răspuns favorabil la o cerere de serviciu sau la o declarație de dragoste, etc. Datoria ca temelie a vieții, așa cum cere d-rul Zosin, e cea mai serioasă îndrumare ce poate fi dată unui tînăr din ziua de azi. Muncă și disciplină — nu vorbe vagi și neliniști, subt care zac, de fapt, explozibilele apetiturilor.

Cartea d-rului Zosin tratează despre copilărie și adolescență, tinerețe, virilitate, maturitate și bătrîneță. Bine scrisă, solid argumentată, această operă merită să fie cercetată și adîncită. Am avea de făcut o obiecție (dar această obiecție e cu totul personală și nu scade întru nimic valoarea cărții): am fi dorit mai mult loc spiritualității. Dar d-rul Zosin e dintr'o generație a materialismului integral. Omul e un complex mai delicat și mai surprinzător decît l-au conceput și înțeles adepții monismului. Educația tinde să creeze caractere, să potențeze însușiri speciale și să organizeze energii în vederea unei evoluții supreme: domolirea deplină a bestiei. Scopul vieții noastre ar fi deci primatul spiritului. Fiecare om care a pătruns înțelesul vieții și are demnitatea ei trebuie să tindă, în timpul său mărginit, către aceea realizare ce se va efectua în decursul ciclurilor.

În ceiace privește alegerea unei cariere, d-rul Zosin dă îndrumări interesante cu caracter practic, fără a deosebi însă carierele pe care le putem împlini cu mijloace obișnuite, de cele care ni se impun. Astfel d-sa dă sfaturi în privința carierei artistice. Să te faci scriitor sau să nu te faci scriitor? Din nefericire te naști scriitor ori artist și te simți otrăvit dacă ești obligat să faci și altceva. Acești leneși sînt un lux, cîteodată o povară pentru semenii lor, altădată o nenorocire, însă... c'est l'affaire de leurs parents, cum a spus just Taine; ei n'au nicio vină: pot fi însă realizatori, dacă se supun unei discipline serioase; deci, înainte de a fi artiști, eu le pretind să fie oameni în înțelesul înalt al cuvîntului.

Asemenea carte, dacă poate e prea gravă pentru tineret,

trebuie să fie atent cercetată de părinți ; progresul cere legătură între generații. Respectabilii noștri compatrioți să nu se mulțamească numai cu scris-cetitul și cu certificate pentru odraslele lor. Numai cu atît, cetitul duce la editura Ig. Hertz, iar scrisul la această interesantă probă, pe care d-rul Zosin ne-o dă in extenso :

„8 Noembrie 1932

Prea Stimate Domnule Profesor,

Văzînd într'unu din ziare reclama D-voastre, relativ la trecutu și viitoru omului, m'am hotărit să vă cer consultația D-voastre, pentru a prevedea trecutul și viitorul meu.

Uite Domnule Profesor, de vreo cîțiva ani am o durere în capu pieptului, sau zis furca pieptului, nu pot bine să disting, ori deasupra stomacului, sau interiorul stomacului, căci de dureri nici eu singur nu pot să vă explic așa de bine.

Acum Domnule Profesor, vă mai rog să-mi găsiți un remediu pentru această boală.

Domnule Profesor, acum vreo trei sau patru ani, exact nu pot să știu că mi-am uitat, am visat trei visuri într'o săptămînă în anumite locuri, relativ la niște comori de bani. Și vă rog Domnule Profesor să-mi explicați cum aș putea să reușesc să-i scot sau visele acestea au fost numai o amăgire pentru mine.

Acum Domnule Profesor să-mi explicați și vă rog să faceți posibilitatea de a cîștiga la loterie. Căci este aproape un an de cînd joc și pînă în prezent n'am cîștigat niciodată și totodată vă mai rog Domnule Profesor să-mi explicați dacă am vre-un noroc sau nu pentru aceste lucruri care vi le-am spus.

Vă rog Domnule Profesor primiți cei două sute lei taxa D-voastre plus 20 lei pentru corespondența mea înapoi.

Adresa mea este... Vă rog Domnule Profesor trimiteți corespondența mea recomandată“.

„Reclama relativ la trecutu și viitoru omului“ e cartea aceasta : „Calea Unei Vieți“. In loc să cumpere cartea, cetățeanul s'a adresat direct prorocului ; după aceia s'a dus să voteze, pe urmă a strigat la manifestație, participînd astfel la fericirea Patriei.

M. Sadoveanu.